

POSTANOWIENIE

7 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 7 czerwca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku W. K.
z udziałem J. K.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej W. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 13 lipca 2022 r., II Ca 45/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem wstępnym z 26 października 2021 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie w sprawie z wniosku W. K. z udziałem J. K. o podział majątku wspólnego ustalił nierówne udziały w majątku wspólnym wnioskodawcy (30%) i uczestniczki postępowania (70%). Apelacja wnioskodawcy W. K. została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z 13 lipca 2022 r. Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

W ocenie skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące kwestii, jak w zakresie praktyki prawnej należy postrzegać alkoholizm czy jako chorobę pierwotną oraz choroby wtórne będące jego konsekwencją w sytuacji, w której wina w rozkładzie pozycji nie została objęta hipotezą art. 43 § 2 k.r. o.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu Sądowi Najwyższemu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 k.p.c., zawrzeć we wniosku pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone

wątpliwości, wykazać zasadność proponowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom w zakresie pierwszej przyczyny kasacyjnej. Problematyka przesłanek ustalenia przez sąd nierównych udziałów w majątku wspólnym małżonków nie ma waloru nowości i jest przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego oraz wypowiedzi piśmiennictwa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12, OSNC-ZD 2014, Nr B, poz. 24 i z 6 kwietnia 2005 r., III CK 469/04). Ważne powody w rozumieniu przytoczonego wyżej przepisu to okoliczności, które, oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego, sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do której powstania się nie przyczynił. Ocena ważnych powodów uwzględnia nie tylko aspekt majątkowy, ale również etyczny, co wyraża się w postulacie dokonywania ich analizy przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 września 1997 r., II CKN 306/97 oraz z 21 listopada 2002 r., III CKN 1018/00). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już także, że nie chodzi tu o winę w rozkładzie pożycia, ale o winę odnoszoną do nieprzyczyniania się do powstania majątku wspólnego lub przyczyniania się w mniejszym stopniu, niż to wynika z możliwości małżonka (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lutego 2018 r., II CNP 11/17 i z 7 czerwca 2000 r., III CKN 455/00). Ważnym powodem jest w szczególności naganne postępowanie małżonka, przeciwko któremu jest skierowane żądanie ustalenia nierównych udziałów, polegające na tym, że w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniał się on do powstania majątku wspólnego lub trwonił wspólne środki na zaspokajanie własnych potrzeb, w tym alkohol, uszczuplając w ten sposób zasoby ze szkoda dla interesów rodziny (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974, poz. 189 oraz z 2 października 1997 r., II CKN 348/97). Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd drugiej instancji miał na uwadze przedstawione poglądy orzecznictwa, a szczegółowo opisane zachowanie uczestnika polegające na zawinionym niepodejmowaniu zatrudnienia lub utracie pracy po krótkim czasie, przeznaczanie wspólnych pieniędzy na alkohol i papierosy, nielożeniu alimentów,

przerzucaniu ciężaru utrzymania rodziny, w tym pięciorga dzieci na barki żony, która pracując zarobkowo prowadziła jednocześnie gospodarstwo domowe bez jakiegokolwiek wsparcia ze strony skarżącego ocenił jako istotne uszczuplenie majątku wspólnego z przyczyn leżących po stronie uczestnika.

Skarżący podniósł także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) ze względu na naruszenie art. 43 § 2 k.r. o. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skarżący nie wykazał, jednakże, oczywistej, widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego postanowienia w przedstawionym rozumieniu.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Z uwagi na to, że rozstrzygnięcie przez Sąd drugiej instancji dotyczyło kwestii zawartej w postanowieniu wstępnym Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie.

[SOP]

[ms]

